

**ԱՌԱՋԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԵՎ ԴԻՏՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ
ԳՆՈՒՄՆԵՐԻ ԳՈՐԾԸՆԹԱՑԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՄԱՆ ՄԱՍԻՆ ՀՀ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ
ՈՐՈՇՄԱՆ ՆԱԽԱԳԾԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ**

1. Որոշման 2-րդ կետով լիազորվում է ՀՀ ֆինանսների նախարարին որոշումն ուժի մեջ մտնելու օրվանից հաշված քսանօրյա ժամկետում հաստատել փակ պարբերական մրցույթով ձեռքբերվող ապրանքների, աշխատանքների և ծառայությունների ցուցակ:

Հաշվի առնելով «Իրավական ակտերի մասին» ՀՀ օրենքի 37-րդ հոդվածի 5-րդ և 6-րդ մասերի դրույթները, ինչպես նաև գնումների մասին ՀՀ օրենսդրության ամբողջությունը կազմող իրավական ակտերի թիվը կրճատելու նպատակով, առաջարկում ենք տվյալ ցուցակը սահմանել սույն որոշմանը կից հավելվածով:

2. Որոշման հավելված գնումների գործընթացի կազմակերպման կարգի (այսուհետ՝ Կարգ) II և III բաժիններով սահմանվում են գնման գործընթացը և գնման գործընթացի պատասխանատուները, նրանց լիազորությունները, իրավունքները և պարտականությունները, մինչդեռ Օրենքով տվյալ հարցը կարգավորված չէ:

06.12.2015թ-ին ընդունված ՀՀ սահմանադրության 6-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝ *Պետական և տեղական ինքնակառավարման մարմիններն ու պաշտոնատար անձինք իրավասու են կատարելու միայն այնպիսի գործողություններ, որոնց համար լիազորված են Սահմանադրությամբ կամ օրենքներով:*

06.12.2015թ-ին ընդունված ՀՀ սահմանադրության 39-րդ հոդվածի 2-րդ պարբերության համաձայն՝ *Մարդն ազատ է անելու այն ամենը, ինչը չի խախտում այլոց իրավունքները և չի հակասում Սահմանադրությանը և օրենքներին: Ոչ ոք չի կարող կրել պարտականություններ, որոնք սահմանված չեն օրենքով:*

Հաշվի առնելով ՀՀ սահմանադրության բարձրագույն իրավաբանական ուժը, ինչպես նաև «Իրավական ակտերի մասին» ՀՀ օրենքի 9-րդ հոդվածի պահանջները, առաջարկում ենք Կարգի II և III բաժիններով նախատեսված դրույթները սահմանել «Գնումների մասին» ՀՀ օրենքով (այսուհետ՝ Օրենք):

Բացի այդ «Իրավական ակտերի մասին» ՀՀ օրենքի 45-րդ հոդվածի 3-րդ մասի համաձայն՝ *նորմատիվ իրավական ակտերում չպետք է կիրառվեն նորմեր, որոնց*

կատարումն անհնար է կամ անընդունելի, կամ որոնց չկատարման համար իրավական հետևանքներ նախատեսված չեն:

Այս կապակցությամբ, առաջարկում ենք գնման գործընթացի պատասխանատուների կողմից Օրենքը խախտելու համար սահմանել քրեական և վարչական պատասխանատվություն՝ համապատասխանաբար ՀՀ քրեական օրենսգրքում և ՀՀ վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ օրենսգրքում նախատեսելով կոնկրետ դրույթներ:

3. Կարգի 18-րդ կետով սահմանվում է Օրենքի 15-րդ հոդվածի 6-րդ մասի համաձայն գնում կատարվելու դեպքում գնումների պլանում գնման առարկան արտացոլելու պայմաններ:

Առաջարկում ենք սույն կետով նախատեսված դրույթները տեղափոխել «Գնումների պլանի ձևը, դրա լրացման, հաստատման և հրապարակման կարգը հաստատելու մասին» ՀՀ կառավարության որոշման նախագծի մեջ: Իսկ տվյալ կետով սահմանել ֆինանսական միջոցներ հատկացվելու ուղղությամբ այն պարտադիր և հրապարակային գործողությունները, որոնք պատվիրատուն պարտավոր է կատարել Օրենքի 15-րդ հոդվածի 6-րդ մասի համաձայն պայմանագիր կնքվելու դեպքում:

4. Օրենքի 2-րդ հոդվածի 1-ին մասի 24-րդ կետով տրված է հետևյալ սահմանումը. գնման գին՝ ապրանքը, աշխատանքը, ծառայությունը ձեռք բերելու համար Հայաստանի Հանրապետության կառավարության սահմանած կարգով հաշվարկված նախահաշվային գինը:

Կարգի 23-րդ կետի 1-ին ենթակետի համաձայն՝ գնման ընթացակարգը կազմակերպելիս՝ օրենքի 3-րդ բաժնով նախատեսված պայմաններից բացի պետք է հաշվի առնել, որ՝

1) գնման գինը գնումների պլանով նախատեսված՝ գնումների միասնական անվանացանկի 2-րդ մակարդակում նշված ապրանքների, աշխատանքների և ծառայությունների խմբերի հանրագումարն է.

Փաստորեն տվյալ սահմանումը ցույց է տալիս թե ինչպես պետք է հաշվարկել նախահաշվային գինը: Հաշվի առնելով տվյալ սահմանման կարևորությունը գնումների գործընթացում, այն հստակեցման խիստ կարիք ունի, քանի որ պարզ չէ թե ինչի մասին է խոսքը և երկակի մեկնաբանության տեղիք է տալիս:

Գնման գին հասկացության օգտագործվում է Օրենքի մի շարք հոդվածներում, արդյոք տվյալ սահմանումը կիրառելի է նաև բոլոր այդ հոդվածների համար (Օրենքի 9-րդ հոդվածի 1-ին մաս, Օրենքի 9-րդ հոդվածի 3-րդ մաս, Օրենքի 15-րդ հոդվածի 5-րդ մաս, Օրենքի 20-րդ հոդվածի 3-րդ մաս Օրենքի 21-րդ հոդվածի 6-րդ մաս, Օրենքի 22-րդ հոդվածի 1-ին մաս, Օրենքի 23-րդ հեղվածի 1-ին մասի 4-րդ կետ, Օրենքի 24-րդ հոդվածի 1-ին մասի 3-րդ կետ, Օրենքի 24-րդ հոդվածի 2-րդ մասի 8-րդ կետ, Օրենքի 27-րդ հոդվածի 2-րդ մասի 12-րդ կետ, Օրենքի 40-րդ հոդվածի 1-ին մաս):

Բացի դրանից Կարգի 23-րդ կետի 3-րդ ենթակետի համաձայն՝ *գնման ընթացակարգը կազմակերպելիս՝ օրենքի 3-րդ բաժնով նախատեսված պայմաններից բացի պետք է հաշվի առնել, որ՝*

3) եթե գնումների միասնական անվանացանկի 2-րդ մակարդակում նշված ապրանքների, աշխատանքների և ծառայությունների խմբերում ներառված՝ վերջնական սպառման ապրանքի, աշխատանքի կամ ծառայության գինը չի գերազանցում գնումների բազային միավորի յոթանասունապատիկը, ապա գնման առարկայի ձեռքբերումը կարող է իրականացվել գնանշման հարցման ձևով, պայմանով, որ այն չպետք է ներառված լինի էլեկտրոնային աճուրդով կամ կենտրոնացված եղանակով կամ փակ պարբերական մրցույթով իրականացվող գնումների ցուցակում.

Նշված ենթակետը հակասում է «Գնումների պլանի ձևը, դրա լրացման, հաստատման և հրապարակման կարգը հաստատելու մասին» ՀՀ կառավարության որոշման նախագծի հավելված 3-ի 2-րդ կետի 2-րդ ենթակետին, քանի որ վերջինիս համաձայն՝ *3-րդ սյունակում լրացվում է գնման ձևը: Ընդ որում, գնման ձևը լրացնելիս հաշվի է առնվում, որ գնման գինը անվանացանկի 2-րդ մակարդակում նշված ապրանքների, աշխատանքների և ծառայությունների խմբերի հանրագումարն է.*

Առաջարկում ենք գնման գին հասկացությունը Օրենքում օգտագործված բոլոր հոդվածների համար սահմանել պարզ և հստակ, առանց երկակի մեկնաբանության տեղիք տալու, ինչպես նաև գնանշման հարցման ձևի ընտրության հետ կապված գնման գին հասկացության առանձնահատկությունը սահմանել նաև «Գնումների պլանի ձևը, դրա լրացման, հաստատման և հրապարակման կարգը հաստատելու մասին» ՀՀ կառավարության որոշման նախագծով:

5. Գտնում ենք, որ Կարգի 23-րդ կետի 5-րդ ենթակետի աղյուսակում բերված որոշ գնումների վրա չի կարող տարածվել Օրենքի 23-րդ հոդվածի 1-ին մասի 1-ին կետով սահմանված հեղինակային և հարակից իրավունքներով, հատուկ կամ բացառիկ իրավունքի առկայությամբ պայմանավորված դրույթը՝

Հաշվի առնելով վերոգրյալը՝ առաջարկում ենք Կարգի 23-րդ կետի 5-րդ ենթակետի աղյուսակի՝

3-րդ տողը շարադրել հետևյալ բովանդակությամբ՝
«ոռոգման, խմելու (խողովակաշարերով), տեխնիկական և արդյունաբերական ջրի մատակարարում»

20-րդ տողը շարադրել հետևյալ բովանդակությամբ՝
«գնման առարկայի ձեռքբերման պայմանագրով նախատեսված դեպքերում գնման առարկան արտադրած կամ վերջինիս միակ ներկայացուցիչ հանդիսացող անձից գնման առարկայի տեխնիկական սպասարկման ծառայությունների և սպասարկման համար անհրաժեշտ պարագաների ձեռքբերում՝ երաշխիքային սպասարկման ժամկետի ընթացքում»:

8, 9, 11-13 և 15 տողերը հանել ցանկից:

Առաջարկում ենք 8, 9, 11, 12 տողերով նախատեսված պետական և համայնքային կազմակերպություններից ոչ թե գնում կատարել, այլ կատարվող ծախսերը փոխհատուցելու նպատակով գումարները տրամադրել դրամաշնորհային ծրագրերի (սուբսիդիաների) միջոցով, իսկ տվյալ տողերով նախատեսված գնումները մասնավոր հատվածի կազմակերպություններից իրականացնել ոչ թե մեկ անձից գնում կատարելու միջոցով, այլ մրցակցային եղանակով: Այսպիսի մոտեցումը կհստակեցնի ոչ միայն մեկ անձից կատարվող գնումների վիճակագրական ցուցանիշները, այլև կնպաստի մրցակցության խթանմանը, ինչը բխում է Օրենքի 3-րդ հոդվածի պահանջներից: Արդյունքում կապահովվի գնումների թափանցիկությունը և կբարձրանա մատուցվող ծառայությունների որակը, ինչպես նաև նման կարգավորումը կնպաստի ՀՀ նոր ներդրումներ ներգրավելուն:

Տող 13-հիգիենիկ հակահամաճարակային ծառայության ձեռքբերումը մեկ անձից հակասում է Օրենքի 23-րդ հոդվածի 1-ին մասի 1-ին կետին, քանի որ բացակայում է հեղինակային և հարակից իրավունքները, հատուկ կամ բացառիկ իրավունքի առկայությունը և պետք է կազմակերպել մրցակցային ձևով գնում:

5 և 17 տողերով նշված գնումները չեն համապատասխանում Օրենքի 23-րդ հոդվածի 1-ին մասի 1-ին կետին, քանի որ բացակայում է հեղինակային և հարակից

իրավունքները, հատուկ կամ բացառիկ իրավունքի առկայությունը: Տվյալ գնումները պարունակում են պետական գաղտնիք, ինչն էլ հիմք է հանդիսանում, որ դրանք իրականացվեն Օրենքի 21-րդ հոդվածով նախատեսված է փակ մրցույթ կիրառելու միջոցով: Ելնելով դրանից, առաջարկում ենք նաև ցանկից հանել 5 և 17 տողերը:

Առաջարկում ենք Կարգի 23-րդ կետի 5-րդ ենթակետի ցանկում ներառել նաև հետևյալ ապրանքները, աշխատանքները և ծառայություններ՝

1. Մշակութային արժեքների, այդ թվում՝ թանգարանային իրերի և թանգարանային հավաքածուների, ինչպես նաև հազվագյուտ և արժեքավոր հրատարակումների, ձեռագրերի, արխիվային փաստաթղթերի ձեռքբերումը՝ ներառյալ պատմական, գեղարվեստական կամ այլ մշակութային նշանակություն ունեցող օրինակները, որոնք նախատեսված են պետական թանգարանային, գրադարանային, արխիվային հիմնադրամների, կինո-, լուսանկարչական հիմնադրամների և այլ նմանատիպ հիմնադրամների համայրման համար:

2. Որոշակի պարբերականների և էլեկտրոնային հրատարակումների բաժանորդագրումը, ինչպես նաև որոշակի հեղինակների տպագիր և էլեկտրոնային հրատարակումների գնումը, էլեկտրոնային հրատարակումներին մուտքի ապահովման գծով ծառայությունների ձեռքբերումը՝ նման տպագիր եւ էլեկտրոնային հրատարակությունների հրատարակիչների կողմից, պետական և համայնքային կրթական հիմնարկների, պետական և համայնքային գրադարանների, պետական գիտական կազմակերպությունների գործունեությունն ապահովելու նպատակով, այն դեպքում, եթե նշված հրատարակիչներին են պատկանում նման հրատարակություններն օգտագործելու բացառիկ իրավունքները:

3. Կենդանաբանական այգու, թատրոնի, կինոթատրոնի, համերգի, կրկեսի, թանգարանի, ցուցահանդեսի և սպորտային միջոցառումների մասնակցության մուտքի տոմսերի և բաժանորդագրերի, թատերատեսարանային, մշակութալուսավորչական ու տեսա-զվարճալի միջոցառումների մասնակցության, էքսկուրսիոն տոմսերի և ուղեգրերի ձեռքբերում:

4. Ապրանքների, աշխատանքների և ծառայությունների ձեռքբերում օպերատիվ-հետախուզական, քննչական գործունեություն իրականացնելու համար՝ դրանք իրականացնող իրավասու մարմինների կողմից, օրենքով նախատեսված պետական պաշտպանության ենթակա անձանց անվտանգության ապահովման,

ինչպես նաև անհրաժեշտ գիտատեխնիկական կամ այլ հատուկ գիտելիքներով պաշտոնատար անձանց ու մասնագետների ծառայությունների կատարման համար:

5. Մտավոր սեփականության առարկա հանդիսացող ապրանքների և ծառայությունների ձեռքբերում այն անձանցից, որոնք ձեռք բերվող ապրանքների և ծառայությունների նկատմամբ ունեն բացառիկ իրավունքներ:

6. Առաջարկում ենք Կարգի 26-րդ կետի 5-րդ ենթակետը լրացնել հետևյալ բովանդակությամբ՝

«Նիստերը տեսաձայնագրվում կամ ձայնագրվում և արձանագրվում են, մասնակիցները ևս իրավունք ունեն տեսաձայնագրել կամ ձայնագրել նիստերը՝ բացառությամբ պետական գաղտնիք պարունակող գնումների, այդ մասին համապատասխան հայտարարություն անելուց հետո:

Յուրաքանչյուր նիստի արդյունքում նիստին ներկա հանձնաժողովի անդամները և քարտուղարը պարտադիր կարգով ստորագրում են այդ նիստի արձանագրությունը, որի բնօրինակից արտատպված (սկանավորված) տարբերակը նիստի ավարտին հաջորդող աշխատանքային օրը պատվիրատուն հրապարակում է տեղեկագրում: Արձանագրությունը գնման ընթացակարգի արձանագրության անբաժանելի մասն է:»

Նման դրույթի նախատեսումը կապահովի Օրենքի 3-րդ հոդվածով նախատեսված գնման գործընթացի թափանցիկությունը և հրապարակայնությունը, արդյունքում կվերանան կամ նվազագույնի կհասցվեն գնահատող հանձնաժողովի կողմից մասնակիցների օրինական իրավունքների ոտնահարման դեպքերը:

7. Կարգի 31-րդ կետը առաջարկում ենք ձևակերպել հետևյալ բովանդակությամբ.

«Գնահատող հանձնաժողովի կազմավորմանը հաջորդող երեք աշխատանքային օրվա ընթացքում քարտուղարը հրավիրում է գնահատող հանձնաժողովի առաջին նիստը: Նիստի արդյունքում, գնման հայտի հիման վրա, հանձնաժողովը հաստատում է՝

1) գնումների կամ նախատրակավորման հայտարարության տեքստը, որը սույն Կարգի 23-րդ կետի 6-րդ ենթակետի <<գ>> պարբերությամբ նախատեսված մեկ անձից գնում կատարելու ընթացակարգի ընտրության դեպքում ներառում է ընթացակարգի ընտրության պատճառաբանված հիմնավորումը:

- 2) *հրավերի տեքստը, որը բացառությամբ Օրենքի 15-րդ հոդվածի 6-րդ մասի համաձայն գնում կատարելու դեպքի, ներառում է գնումների պլանով յուրաքանչյուր չափաբաժնի համար նախատեսված նախահաշվային գինը,*
- 3) *հանձնաժողովի հաջորդ նիստի անցկացման օրը, ժամը և վայրը:»*

Գործնականում պատվիրատուները, օգտվելով այն հանգամանքից, որ Օրենքով և Կարգով իրենց մեկ անձից գնում կատարելու հնարավորություն է ընձեռված, հաճախ թույլ են տալիս չարաշահումներ և առանց հիմնավորման կիրառում են գնման տվյալ ձևը, ինչի արդյունքում խախտվում է Օրենքի 3-րդ հոդվածի պահանջները: Նաև, տեղին է հրավերով սահմանել նախահաշվային առավելագույն գները և կարգով ու հրավերով նախատեսել նախահաշվային գները գերազանցող հայտերը անմիջապես մերժելու դրույթ:

8. Կարգի 32-րդ կետի 1-ին ենթակետի «գ» պարբերությունը շարադրել հետևյալ բովանդակությամբ.

«ապրանքների գնման դեպքում իր կողմից հաստատված հայտարարություն՝ առաջարկվող ապրանքի՝ հրավերով նախատեսված տեխնիկական բնութագրերին համապատասխանության վերաբերյալ, պայմանով, որ առաջին տեղը զբաղեցրած մասնակից ճանաչվելու դեպքում հրավերով սահմանված կարգով ներկայացնում է նաև առաջարկվող ապրանքի ամբողջական նկարագիրը:

Ապրանքի ամբողջական նկարագիրը պետք է պարունակի ապրանքի ֆիրմային անվանման (բրենդի), արտադրողի անվանման, ծագման երկրի, ապրանքի տեխնիկական բնութագրի վերաբերյալ տեղեկություններ, ապրանքի լուսանկար և որակի սերտիֆիկատի պատճեն (եթե սերտիֆիկատի առկայությունը պահանջվել է հրավերով):»

Նման պայմանի նախատեսման դեպքում ապրանքն ընդունելու ժամանակ պատվիրատուն հնարավորություն կունենա պարզելու մատակարարված ապրանքը համապատասխանում է կնքված պայմանագրով նախատեսված ապրանքին, թե ոչ: Բացի այդ կկանխվի մատակարարների կողմից ավելի ցածր որակով ապրանքների մատակարարումը: Գործնականում առկա են բազմաթիվ դեպքեր, երբ մատակարարները ներկայացնում են հրավերով նախատեսված ապրանքի

տեխնիկական բնութագրի տառացի կրկնօրինակը, սակայն իրականում մատակարարում են այլ, ավելի ցածր որակի և գնի ապրանք:

Առաջարկի ընդունման դեպքում, ոչ միայն կկանխվի այդ արատավոր երևույթը, այլև ընթացակարգին մասնակցած մյուս մասնակիցները հնարավորություն կունենան վերահսկելու արդյոք մատակարարվելու է հրավերի տեխնիկական բնութագրով նախատեսված ապրանք:

Տվյալ առաջարկը ընդունվելու դեպքում Կարգի 32-րդ կետի 4-րդ, 12-րդ ենթակետերում, Կարգի 50-րդ կետում և 70-րդ կետի 1-ին ենթակետի «գ» պարբերության, 2-րդ ենթակետի «գ» պարբերության մեջ ապրանքի անվանում և տեխնիկական բնութագիր բառակապակցությունը փոխարինել ապրանքի ամբողջական նկարագիր բառակապակցությամբ, իսկ Կարգի 111-րդ կետի 1-ին ենթակետում (ներառյալ գրավոր եզրակացության պատճենը) նախադասությունը ձևակերպել հետևյալ բովանդակությամբ.

«ներառյալ գրավոր եզրակացության և սույն Կարգի 32-րդ կետի 1-ին ենթակետի «գ» պարբերությամբ նախատեսված ապրանքի ամբողջական նկարագրի պատճենը»

9. Կարգի 32-րդ կետի 14-րդ ենթակետը շարադրել հետևյալ բովանդակությամբ.

«ընտրված մասնակցի կողմից հաստատված պայմանագրի նախագիծը պատվիրատուին ներկայացվում է գրավոր և դրա ներկայացման գրությունը հաշվառվում է պատվիրատուի փաստաթղթաշրջանառության համակարգում: Պատվիրատուի ղեկավարի կողմից պայմանագրի նախագիծը հաստատվում է այդ իրավասության առաջացմանը հաջորդող երկու աշխատանքային օրվա ընթացքում, որը, բացառությամբ պետական գաղտնիք պարունակող գնումների, հաստատվելուն հաջորդող առաջին աշխատանքային օրը պատվիրատուի կողմից հրապարակվում է տեղեկագրում:»

10. Կարգի 32-րդ կետի 4-րդ ենթակետը լրացնել հետևյալ բովանդակությամբ.

«Պահանջի կատարման անհնարինության դեպքում պահանջ ներկայացրած անձին անհապաղ տրամադրվում է բնօրինակ փաստաթղթերը, որոնց վերջինս ծանոթանում է տեղում, իրավունք ունի լուսանկարել դրանք և վերադարձնում է քարտուղարին նիստի ընթացքում՝ առանց խոչընդոտելու հանձնաժաղովի բնականոն գործունեությանը:»

11. Կարգի 33-րդ կետի 15-րդ ենթակետը լրացնել հետևյալ բովանդակության արտահայտությամբ.

«Բացառությամբ պետական գաղտնիք պարունակող գնումների՝ պատվիրատուի կողմից հաստատված հանձնման-ընդունման արձանագրությունը, ինչպես նաև պայմանագրի արդյունքը պատվիրատուին հանձնելու փաստը ֆիքսող երկկողմ հաստատված փաստաթուղթը նույն օրը պատվիրատուի կողմից հրապարակվում է տեղեկագրում:»

12. Կարգի 39-րդ կետը լրացնել հետևյալ բովանդակությամբ.

«Հայտերը մասնակցի կողմից առձեռն հանձնելու դեպքում քարտուղարը պարտավոր է ստուգել ծրարի՝ հրավերով նախատեսված պահանջներին համապատասխան կազմված լինելը և անհամապատասխանություն հայտնաբերելու դեպքում մատնանշել դրանք: Անկախ մասնակցի կողմից անհամապատասխանությունը շտկելու կամ չշտկելու հանգամանքից՝ քարտուղարը պարտավոր է ընդունել ծրարը: Մասնակիցները իրավունք ունեն տեսաձայնագրել կամ ձայնագրել ծրարի հանձնման և ընդունման ընթացքը, այդ մասին համապատասխան հայտարարություն անելուց հետո:»

13. Կարգի 40-րդ կետի 5-րդ ենթակետի երկրորդ նախադասությունը շարադրել հետևյալ բովանդակությամբ.

«Առաջարկված նվազագույն գների հավասարության դեպքում կամ եթե ոչ գնային պայմաններին բավարարող գնահատված հայտեր ներկայացրած բոլոր մասնակիցների ներկայացրած գնային առաջարկները գերազանցում են տվյալ ընթացակարգի շրջանակում գնվելիք ապրանքների, աշխատանքների կամ ծառայությունների նախահաշվային գինը՝

ա. հանձնաժողովի նիստը կասեցվում է, և մեկ աշխատանքային օրվա ընթացքում գնահատող հանձնաժողովի քարտուղարը բավարար գնահատված բոլոր մասնակիցներին էլեկտրոնային ձևով միաժամանակ ծանուցում է էլեկտրոնային աճուրդի համակարգի միջոցով վերանայված գնային առաջարկներ ներկայացնելու օրվա, ժամի և տևողության մասին,

բ. վերանայված գնային առաջարկների ընդունումը իրականացվում է ոչ շուտ, քան ծանուցումն ուղարկվելու օրվան հաջորդող օրվանից հաշված երկրորդ և ոչ ուշ, քան տասներորդ աշխատանքային օրը,

գ. որպես մեկնարկային գին սահմանվում է տվյալ գնումը կատարելու համար սահմանված նախահաշվային գինը,

դ. վերանայված գնային առաջարկների ընդունման ընթացակարգը անցկացվում է էլեկտրոնային աճուրդի անցկացման ընդհանուր կարգով:»

Եթե առաջարկվող կարգավորումը ընդունելի չէ ապա անհրաժեշտ է սահմանել վերանայված գնային առաջարկների գրավոր ներկայացման հստակ կանոնակարգված ընթացակարգ, որը կբացառի բոլոր տեսակի կոռուպցիոն ռիսկերը:

14. Կարգի 45-րդ կետով անհրաժեշտ է սահմանել նաև լիազորված մարմնի կողմից ստացված տեղեկությունների մշակման և դրանց մասով կոնկրետ գործողությունների կատարման սպառիչ ցանկ, ինչպես նաև դրանց կատարման հստակ ժամկետներ:

15. Կարգի 58-րդ կետի համաձայն՝ Օրենքի 37-րդ հոդվածի 1-ին մասի 2-րդ կետի հիման վրա պետության կամ համայնքների կարիքների համար կազմակերպված գնման ընթացակարգը կարող է ամբողջությամբ կամ մասնակի չկայացած հայտարարվել համապատասխանաբար Հայաստանի Հանրապետության կառավարության կամ համայնքի ղեկավարի որոշման հիման վրա:

Օրենքի 37-րդ հոդվածի 1-ին մասի 2-րդ կետը վերաբերվում է այն դեպքին, երբ գնման ընթացակարգը չկայացած է հայտարարվում, եթե դադարում է գոյություն ունենալ գնման պահանջը:

Նշված կետը պարունակում է բավականին մեծ կոռուպցիոն ռիսկեր, քանի որ գործնականում հնարավոր են դեպքեր, երբ համայնքի ղեկավարի որոշման հիման վրա գնման ընթացակարգը չկայացած հայտարարվի զուտ այն պատճառով, որ հանձնաժողովի կամ գնումների բողոքարկման խորհրդի որոշմամբ առաջին տեղ զբաղեցրած կամ ընտրված մասնակից ճանաչվի պատվիրատուի համար ոչ ցանկալի մատակարար: Ուստի նման դեպքերից խուսափելու համար անհրաժեշտ է, որպեսզի գնման ընթացակարգը չկայացած հայտարարվելու վերաբերյալ որոշումները լինեն հիմնավորված և պատճառաբանված, ինչպես նաև կայացվեն ոչ թե համայնքի ղեկավարի կողմից միանձնյա, այլ համայնքի ավագանու կողմից՝ կոլեգիալության սկզբունքով, քանի որ հենց համայնքի ավագանին է հասատում համայնքի բյուջեն: Բացի այդ անհրաժեշտ է նաև հստակ սահմանել այն դեպքերը, որոնց առկայության

պարագայում պատվիրատուն կարող է փաստել, որ գնման պահանջը վերացել է: Ինչպես նաև անհրաժեշտ է նախատեսել նման որոշում կայացնելու դեպքում մասնակիցների ընթացակարգին մասնակցելու համար կատարված ծախսերի հատուցման պայմաններ:

16. Կարգի 61-րդ կետը հակասում է Օրենքով նախատեսված մասնակիցների շրջանակի ընդլայնման և նրանց միջև մրցակցության խրախուսման սկզբունքներին: Ապրանքների մատակարարման, ծառայությունների մատուցման և աշխատանքների կատարման փորձառության հիմնավորման համար նման ընդհանուր չափանիշի սահմանումը անտրամաբանական է և հիմնված չլինելով համապատասխան շուկաների ուսումնասիրության արդյունքների վրա, սահմանափակում է մրցակցությունը, որի արդյունքում պատվիրատուն հնարավորություն չի ունենում պայմանագիր կնքել ավելի ցածր գին առաջարկող հնարավոր մասնակցի հետ, ինչի հետևանքով վնասներ է կրում պետությունը:

Նշված կետով նախատեսված են պայմաններ, որոնց կիրառման դեպքում խիստ սահմանափակվում է նոր մասնակիցների՝ գնումների գործընթացում ներգրավման հնարավորությունը, քանի որ ՀՀ-ի սահմանափակ շուկայի առկայության պայմաններում գործնականում բազմաթիվ դեպքերում հնարավոր չէ ապահովել մասնագիտական փորձառություն համարվող նախկինում կատարված համանման պայմանագրերի առկայություն, այդ թվում պայմանագրերից մեկի արժեքի մասնակցի կողմից ներկայացված գնային առաջարկի 20 տոկոսից պակաս չլինելու պայմանը: Այս չափանիշին համապատասխանող հնարավոր մասնակից կարող է հանդիսանալ նախկինում պետական կարիքների բավարարման համար համապատասխան պայմանագրի կողմ հանդիսացած մատակարարը: Նման մոտեցման արդյունքում ժամանակի ընթացքում ՀՀ շուկան մոնոպոլիզացվել է, իսկ մրցակցությունը՝ գրեթե վերացել:

ՀՀ-ում առկա են մի շարք շուկաներ, որոնցից պետության համար առավել նպաստավոր պայմաններով առանց վերավաճառող միջնորդների գնում կատարելու համար նախկինում կատարված պայմանագրերի տեսքով փորձառության պահանջն առհասարակ անտրամաբանական է: Օրինակ՝ գյուղատնտեսական արտադրության ապրանքների (միրգ, բանջարեղեն, մսամթերք և այլն) ձեռքբերման նպատակով անցկացվող ընթացակարգերի դեպքում: Այստեղ սահմանափակվում է արտադրողի կողմից իր ապրանքը գյուղացիական կոոպերատիվների միջոցով (որի ներդրման

ծրագիրը վաղուց գտնվում է ՀՀ կառավարության ուշադրության կենտրոնում) մատչելի գնով անմիջապես վերջնական սպառողին հասցնելու հնարավորությունը:

Այս կապակցությամբ առաջարկում ենք վերանայել մասնագիտական փորձառության չափանիշները՝ տարանջատելով ապրանքների, աշխատանքների և ծառայությունների շուկաները, ինչպես նաև, չանտեսելով նախկինում կատարված պայմանագրերը (իսկ այդ պայմանագրերի համար գումարային շեմեր սահմանել բացառիկ դեպքերի համար՝ օրինակ խոշոր շինարարական աշխատանքների դեպքում), նախատեսել մասնագիտական փորձառության հիմնավորման այլ եղանակներ: Հակառակ դեպքում ստացվում է, որ պետությունը հանդիսանում է ամենախոշոր սպառողը և վերջինիս հետ նախկինում պայմանագիր կնքած անձիք կարող են մասնակցել պետության կարիքների համար հայտարարված ընթացակարգերին, որի հետևանքով բացառվում է նոր մատակարարների մասնակցության հնարավորությունը և Օրենքի 3-րդ հոդվածով նախատեսված սկզբունքները դառնում են ձևական բնույթ կրող:

17. Կարգի 65-րդ կետով նախատեսված համանման համարվող տնտեսական գործունեության նույն խմբերը հստակ չսահմանելու պարագայում բազմաթիվ չարաշահումների տեղիք է տալու, ինչի արդյունքում արհեստականորեն սահմանափակվելու է մրցակցությունը:

Անհրաժեշտ է այդ նպատակով կիրառել իրավական կարգավորում ստացած ՀՀ էկոնոմիկայի նախարարի 2013 թ-ի N 874-Ն հրամանի հավելվածով սահմանված տնտեսական գործունեության տեսակների դասակարգիչը (ՀԴ-011-2013) կամ «Գնումների պլանի ձևը, դրա լրացման, հաստատման և հրապարակման կարգը հաստատելու մասին» ՀՀ կառավարության որոշման նախագծով սահմանված գնումների միասնական անվանացանկը, ինչպես նաև սահմանել ընտրված դասակարգիչը կիրառելու հստակ մեխանիզմներ:

18. Կարգի 100-րդ կետի 1-ին ենթակետը հակասում է Օրենքի 16-րդ հոդվածի 1-ին մասի երկրորդ նախադասությանը, համաձայն որի՝ Լիազորված մարմինը չի կարող ներգրավվել գնման գործընթացներում, լինել պայմանագրի կողմ, բացառությամբ իր կարիքների համար իրականացվող գնումների:

Տվյալ ենթակետը հակասում է նաև Օրենքի 17-րդ հոդվածի 2-րդ մասին, համաձայն որի՝ Կենտրոնացված եղանակով գնումները կատարվում են Հայաստանի Հանրապետության կառավարության կողմից լիազորված մարմնի կամ իրավաբանական անձի միջոցով:

19. Գնումների համակարգի արդյունավետությունը ապահովելու համար առաջարկում ենք ստեղծել առանձին գանձապետական հաշիվ՝ գնումների գործընթացում տնտեսված միջոցների կուտակման նպատակով: Այդ կապակցությամբ Կարգի XVIII. ԳՆՈՒՄՆԵՐԻ ՖԻՆԱՆՍԱՎՈՐՈՒՄԸ բաժնում պետք է նախատեսել՝ Պետության կարիքների համար կատարվող գնման դիմաց վճարում կատարելու նպատակով կատարվող գործողությունների հետ զուգահեռ գնման տվյալ գործընթացում տնտեսված միջոցները պարտադիր կարգով տվյալ հաշվեհամարին փոխանցելու դրույթ:

20. Անհրաժեշտ է սույն Կարգով սահմանել սպասարկման ծառայությունների ձեռքբերման առանձնահատկություններ՝ մասնավորապես տրանսպորտային միջոցների տեխնիկական սպասարկման և վերանորոգման, համակարգչային և ծայրամասային սարքավորումների սպասարկման և վերանորոգման, կենցաղային և գրասենյակային էլեկտրական սարքերի և սարքավորումների սպասարկման և վերանորոգման ծառայությունների ձեռքբերման համար:

Մեր կողմից կատարված ուսումնասիրությունները փաստում են, որ տրանսպորտային միջոցների տեխնիկական սպասարկման և վերանորոգման նպատակով կազմակերպվող ընթացակարգերի մեծ մասում պատվիրատուների կողմից կոնկրետ տրանսպորտային միջոցի սպասարկումը և վերանորոգումը ընթացակարգի հրավերում նշվում է որպես մեկ չափաբաժին և առանձին հավելվածով ներկայացվում է հնարավոր բոլոր աշխատանքների և օգտագործվող պահեստամասերի ցանկը, իսկ մասնակիցների կողմից ներկայացվող գնային առաջարկը ձևավորվում է բոլոր հնարավոր աշխատանքների և օգտագործվող պահեստամասերի համար առաջարկվող ընդհանուր գնացուցակի հանրագումարից, որը մի քանի տասնյակ անգամ գերազանցում է նախահաշվային գները և անտեսելով այդ փաստը կնքվում է պայմանագիր: Բացի այդ գոյություն ունի մեծ կոռուպցիոն ռիսկ կապված այն հանգամանքի հետ, որ պատվիրատուների կողմից նախընտրված մասնակցին նախապես տրամադրվում է կատարվելիք աշխատանքների հստակ ցանկ,

արդյունքում նրանց գնացուցակում այդ կոնկրետ տողերը նախատեսվում են մի քանի անգամ շուկայականից բարձր գներով, իսկ մնացած տողերով ընդհակառակը անտրամաբանական ցածր գներ, կամ ընդհանրապես գներ չեն նշվում: Արդյունքում նախընտրելի մասնակցի ընդհանուր գնային առաջարկը ստացվում է ամենացածրը, սակայն իրականում ձեռքբերումները կատարվում են շուկայականից մի քանի անգամ բարձր գներով:

21. Կարգում ներառված էլեկտրոնային ձևով իրականացվող գնումների առանձնահատկություններ պարունակող բոլոր դրույթները առաջարկում ենք տեղափոխել «Էլեկտրոնային ձևով գնումների կատարման կարգը հաստատելու մասին» ՀՀ կառավարության որոշման նախագծի մեջ, քանի որ տվյալ դրույթները հանդիսանում են էլեկտրոնային ձևով իրականացվող գնումների առանձնահատկություն, իսկ «Իրավական ակտերի մասին» ՀՀ օրենքի 37-րդ հոդվածի 7-րդ մասի համաձայն՝ իրավական ակտը պետք է լինի լիակատար, ավարտված և լիովին կարգավորի ակտով նախատեսված հարաբերությունների բոլոր առանձնահատկությունները:

22. «Իրավական ակտերի մասին» ՀՀ օրենքի 36-րդ հոդվածի 2-րդ մասի առաջին նախադասության համաձայն՝ իրավական ակտերի լեզուն պետք է լինի պարզ, հստակ և մատչելի: 37-րդ հոդվածի 6-րդ մասի համաձայն՝ իրավական ակտի կառուցվածքը պետք է լինի կուռ՝ տրամաբանորեն միասնական, հաջորդական ու համակարգված:

Հաշվի առնելով վերը նշվածը գտնում ենք, որ տվյալ նախագիծը կազմված է բարդ և պատվիրատուների ու հնարավոր մասնակիցների համար դժվարամատչելի լեզվով, կառուցվածքը միասնական չէ, դրույթները հիմնականում հաջորդական ու համակարգված չեն, ինչը կխոչնդոտի Օրենքի 3-րդ հոդվածով նախատեսված սկզբունքների իրագործմանը:

ԹՐԱՆՍՓԱՐԵՆՍԻ
ԻՆԹԵՐՆԵՇՆԼ
հակակոռուպցիոն կենտրոն